

Tisztelt Ünneplő Közösség!

Most egy több mint másfél évszázad távolában történt szívet-lelket melengető eseményről jöttünk össze megemlékezni. Egy olyan eseményt igyekszünk ma illő tisztelettel, kellő emelkedettséggel visszaidézni, amiről szerencsére mindannyian apró gyermekkorunk óta évről-évre megemlékezhetünk. Bizonyára nem csak velem történik meg minden egyes évben, hogy a tavaszvárás kellemes érzése március 15-e közeledtével az 1848-49-es szabadságharc megünneplésének régebbi szép emlékeivel is párosul.

Ugyan csak homályosan, de emlékszem még arra, amikor óvodásként szülővárosomban a Petőfi szobránál nemzeti színű papírzászlócskákat helyeztünk el. Nagy izgalommal és igazi lelkesedéssel töltött el, amikor középiskolásként Kecskeméten osztálytársaimmal együtt ünnepi műsor keretében mutattuk be és idéztük vissza diáktársaink számára a 48-as forradalom első napjának eseményeit. Kezdő tanárkoromból már nagyon éles emlékképem van arról, hogy a Lovassys diákokkal együttműködve, mennyire hatásosan sikerült megvalósítani egy-egy ünnepi műsort s mennyire élvezte is azt emelkedett hangulata miatt az iskola szinte minden tanára, diákja.

Mindazonáltal sok idő telt el még felnőtt koromból is addig a pillanatig, amikor is rájöttem arra, mi az igazi értéke a mai ünnepi megemlékezéseknek.

Az ünnepi beszédekből általában kihagyhatatlan az akkoriban történtek rövid áttekintése, annak a bizonyos 1848. március 15-i napnak és legfontosabb eseményeinek a felidézése. Kádártán eddig elmondott beszédeimben én is szinte mindig ezzel kezdtem gondolataimat.

Bevezetőmben mindig beszéltem arról, hogy akkoriban pár hónap alatt hogyan rendült meg alapjaiban az egészen addig stabilnak tűnő társadalmi rend. 1848-ban szinte egyik napról a másikra történt meg a rendszerváltás, a rendi feudális rendszert felváltotta a polgári demokratikus nemzetállam. Előzményként beszéltem a palermói fegyveres népfelkelésről, a 48 február 23-án Párizsban eldőrdülő sortűzről, Lajos Fülöp bukásáról és a francia köztársaság kikiáltásáról. Kiemeltem a német területekre átcsapó forradalmi hangulatot és a vén Bécsben március 13-án zajló forradalmi eseményeket.

Metternich kancellár futásáról és a március 15-én Pesten zajló eseményekről is szóltam és áttértem a Pilvaxban ücsörgő és merész lépésre magukat elszánó radikális fiatalok szerepére, Petőfi tetteit jelentősen kihangsúlyozva. Majd rátértem arra, hogy az aznapi csodás események megkoronázásaképpen este a Nemzeti Színházban a Bánk bánt játszották óriási sikerrel.

A március 16-án Pozsonyba petícióként küldött 12 pont felidézését ahogy eddig, most is megtehetném.

Most, az elmúlt évek hagyományaitól eltérően ezt mégsem teszem.

Nem azért nem akarok ezúttal elidőzni a történelmi események ismertetésénél, mert a mai eszemmel már nem tartom őket annyira fontosnak. Igenis lényeges, az események láncolatának, az akkori forradalom szereplői életrajzi adatainak,

cselekedeteinek pontos ismerete. Úgy hiszem, mindannyian tökéletesen tisztában vagyunk azzal, nem csak azért beszélünk ezekről az eseményekről, nemcsak azért idézzük fel őket évről-évre, mert egyébként a vérzivataros történelmünk eme büszkeségre okot adó pillanatait, napjait, azt az egy boldog évet elfelejtenénk. Sokkal inkább van arról szó, hogy így fejezzük ki méltó módon tiszteletünket a nemzet nagyjai előtt. Méltó módon fejezzük ki azzal, ha elmondjuk, s ma már szerencsére egyre több helyen korhű jelmezekben el is játsszuk az akkor történeteket.

Az, hogy én most nem ezt teszem, annak komoly az oka.

Úgy érzem, időnként máshová kell ahhoz helyezni a hangsúlyokat, hogy az őseink nagyszerű cselekedetei előtt a tiszteletadás, ne váljék csupán rutinszerűvé, és nem váljék így előbb utóbb kevésbé lényegessé.

A legfontosabb momentumnak az ünnep részeként ma nem a csodás események puszta felidézését, hanem a nemzet szabadságért véráldozatok árán is megvívott küzdelmet, annak megélését érzem.

A szomorú tanulságokat is magában rejtő történelmi leckéből ma már azt tartom nagyon lényegesnek, hogy akkor a szabadságért még az egész nemzet tudott együtt harcolni, s azt, hogy a forradalom elbukását elsősorban a soraikat gyorsan rendezni képes külső nagyhatalmak túlereje okozta, s nem az akkor is meglévő kisebb belső ellentétek.

Hadd beszéljek tehát inkább rendhagyó módon egy kicsit a szabadságról.

Petőfi a következőképpen szólt róla:

Oh, szabadság, hadd nézzünk szemedbe!

Oly sokáig vártunk rád epedve.

Annyi éjen által, mint kísértet,

Bolygott lelkünk a világban érted.

S vajon milyen érzések töltötték el lelkét, amikor elismert fiatalemberként a valamivel több, mint egy évnyi szabadság édes hevületében a radikális Egyenlőség Társaságnak tagjaként megbukott a szabadszállási körzetválasztáson.

Politikai befolyása és szerepe emiatt azonnal és jelentősen csökkent, sőt mondhatni a perifériaára szorult.

Az Apostolban képes volt kiírni bánatát és megőrizni elemi erővel tombolni is tudó, tehetséges írói munkájának köszönhetően mindenkit magával ragadni képes szabadságszeretetét.

A szabadságszeretetét, amiért végül is 26 évesen a szörnyű halált is vállalva, bátran halt meg a harcmezőn.

Petőfi Sándor nagysága költészete mellett leginkább ebben rejlett.

Vajon mire lennének képesek mi a szabadságunkért? Mi, akik vagyunk annyira szerencsések, hogy 1989 óta, a Köztársaság kikiáltása óta nem csupán egy röpke

éven át, a szabadság szeretetében élhetünk, meg tudjuk-e őrizni – akár Petőfi - szabadságszeretetünket?

Mi, akik nem kényszerültünk arra, hogy életünket és vérünket áldozzuk a legféltettebb kincsért, vajon tudunk-e most megfelelően élni ezzel a szinte felfoghatatlanul nagy lehetőséggel?

Tudunk-e jól élni véráldozatok nélkül visszaszerzett szuverenitásunkkal?

Megértettük-e jól, hogy a magyar nép százados szabadságvágya valósággá válásával a nemzet a legnagyobb értéknek: a szinte totális szabadságnak jutott ismét a birtokába?

Én hiszem azt, hogy igen.

Ma már nagyon jól értem és felfogom -mi az a szabadságvágy- és félttem, mert úgy vélem, nem mindenki tudatosul, mit jelentene a hiánya.

Félttem az újra megjelenő és felerősödő durva hangtól, félttem a felesleges ellentétek, a gyűlölet szításától.

A forradalom az egységes nemzet megteremtése nélkül el sem kezdődhetett volna. S most, amikor egy újabb csendes, de nagyon fontos átalakulás, az építkezés, egy Új Magyarország megteremtése zajlik kis hazánkban, ismét elemi érdekünk a nemzeti megbékélés.

Mert ami ma a szabadságot, a békés megújulást, a demokrácia megszilárdulását és a fejlődést veszélyezteti az nem más, mint a megosztottság, az nem más, mint a gyűlöletkeltés és a széthúzás.

1848, a közel hat emberöltőnyi távolságával már szerencsére nem választja el a magyart a magyartól.

Bár szomorúan látom, ebben a városban még ezen az ünnepnapon is vannak, akik csak elkülönülten szeretnek ünnepelni.

Március 15-én nem csak a 48-as szabadságharcot ünnepeljük, nemcsak az őseink szabadságszeretetét, áldozatkészségét, hanem a másként gondolkodók összefogását, a sokféle, éppen akkor hazánkban élő nemzetiség együttes harcát is, amelyet a határtalan szabadságvágy beteljesülése érdekében együttesen voltak képesek megívni eleink.

S bár a harc elbukott, a tanulság örökül mégis megmaradt.

A nemzet felemelkedésének lehetősége mindenkor a nemzet összetartásában, az összefogás szüntelen keresésében rejlik.

Tisztelt Megemlékezők!

Őszintén kívánom, végre ne csak a mai napon tudjunk méltó módon együtt, megértésben és békességben fejet hajtani őseink tiszteletére.

Ne csak a mai ünnepnapon, hanem nemzeti ünnepeink mindegyikén, és a dolgos hétköznapiokban is legyünk képesek egymásra figyelni, egymást támogatva tovább építkezni.

Kádárta, 2006. márc.15.